

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GAZETARISË DHE KOMUNIKIMIT

Programi: **Bachelor**

Lënda: GAZETARIA INVESTIGATIVE

<i>Pedagogu:</i>	Lutfi Dervishi
<i>Ngarkesa:</i>	2 ECTS (15 javë: 1.5 leksion në javë)
<i>Lloji i lëndës:</i>	me detyrim
<i>Viti/semestri:</i>	II/II

Përshkrimi: Studenti njihet me vecoritë e gazetarisë investigative, historikun e kësaj gazetarie, dobinë për shoqërinë dhe profesionin. Sfidat e gazetarisë investigative. Studenti mëson teknikat e hetimit, burimet e hulumtimit, artin e të intervistuarit të burimeve, ligjin për aksesin e informacionit në dokumenta zyrtare, përdorimin e internetit si mjet për të kërkuar informacione dhe të dhëna, përdorimin e medias sociale (facebook, twitter, youtube, etj)

Temat e leksioneve:

1. **1. Përcaktimi i gazetarisë investigative, historia.**(Çfarë e dallon këtë gazetari nga llojet e tjera të gazetarisë, roli ëatchdog i gazetarit; karakteri i raportimit hetimor, teknikat e raportimit investigativ)
Ushtrim: harta idesh për tema investigative.

1.1. Ëatergate. (Si u bë drejtuesi i FBI-t “gryka e thellë”. Ruatja e sekretit. Sfida kryesore e gazetarëve në hetim: koha, paratë dhe njerëzit. Ushtrim: “Të gjithë njerëzit e presidentit”, - filmi që i kushtohet dy reporterëve të Uashington Postit për hetimin që coi në dorëheqjen e Presidentit të SHBA.

2. Procesi investigativ : (Zbulimi i të fshehtës, planifikimi i një hetimi, këshilla për të “gërmuar më thellë”

3. Ndjekja e gjurmëve në dokumenta. (Pse gazetarit i duhen dokumentat, rëndësia e dokumentave, dokumentat zyrtare dhe jo zyrtare, burimet e tjera të dokumentave, burimet dytësore. Burimet kryesore.

4. Burimet e hulumtimit (Personat përgjegjës për marrjen e vendimeve, personat që preken, ekspertët, media, media e re). Ushtrim: burimet e hulumtimit për ngjarjet kryesore.

5. Ligji 119/2015, për të drejtën e informimit të publikut me dokumenta zyrtare. (Kuadri ligjor në të cilën operon gazetaria është neni 23 i Kushtetutës, dhe ligji për të drejtën e informimit të publikut, shpjegim i ligjit. Ushtrim: përdorimi praktik i ligjit për të marrë dokumenta zyrtare. Pse dështoi ligji 8503 i vitit 1999?

6. Përdorimi i dokumentave për të hetuar individët(Sa larg mund të shkojë një gazetar në gënimin e jetës private të një individie. Përdorimi i dokumentave për të hetuar individë. Vetiakësi vs transparencë.

6/1. Instituti Lartë për deklarimin dhe verifikimin e aseteve të zytarëve. (Që prej vitit 2004 në Shqipëri afro 5500 zyrtarë të të gjithë niveleve, përfshi edhe gjyqësorin, deklarojnë asetet dhe të ardhurat. Një „minierë“ e pashfrytëzuar nga gazetarët. Ushtrim: (kontrolli i Eëb site dhe përdorimi i ligjit 8503 për të marrë informacion mbi pasuritë e X zyrtari.

7. Gjurmimi i dokumentave për të hetuar institucionet (A mund të përdoren dokumentat për të provuar paligjshmërinë e institucioneve të fuqishme? Dokumentat për të hetuar biznese të fuqishme. Dokumenta për të hetuar institucione qeveritare. Hetimi i organizatave jo fitim prurëse. Të gjeshe dhe të kuptosh dokumentat.

8. Gjurmimi i njerëzve: (si mund të merret më e „mira“ nga burimet njerëzore. Burimet kryesore. Burime jo shumë të zakonshme.. Si t'i gjeshe njerëzit. Ushtrim: (përdorimi i burimeve njerëzore në një hetim).

9. Arti i të intervistuarit: (Cilat janë teknikat që i bëjnë njerëzit të flasin? Përgatitja për intervistën. Burimet anonime. Kujdesi me burimet që nuk pranojnë të identifikohen. Tipet e intervistave. Ushtrim: Realizimi i një interviste.

10. Kërkimi në internet (Motorrët e ndryshëm të kërkimit. Raste konkrete të investigimit duke përdorur internetin. Ushtrim: kërkim dokumentash dhe të dhënash në internet. Gazetaria e të dhënave.

11. Media sociale në ndihmë të gazetarisë investigative (Facebook, twitter, instagram, blog,) Ushtrim: ndërtimi i profilit të individëve dhe institucioneve bazuar mbi të dhënat që kanë vendosur në media sociale.

12. Wikileaks (Përdorimi i materialeve, private, të klasifikuara dhe sekrete. Kërkimi në internet për materiale për Shqipërinë. Rasti Assange, gazetar? Botues? Aktivist?.

13. „Qepja e copave“ në një. (si mund të shkruhet në mënyrë interesante një hetim. Shkrimi dhe raportimi. Nisja: hard or soft?! Ideja kontrolluese (nga paragrafi i parë deri tek i fundit). Fundi. Kontrolli para botimit. Kontrolli ligjor.

14. Kodi etik i gazetarisë Investigative.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në: 70% të seminareve	
- Angazhimi në seminar/leksion:	10% e notës
- Detyra nr 1.	10% e notës
Detyra nr 2	10% e notës
- Detyra nr 3.	10% e notës
- Detyra nr 4.	100% e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	50% e notës
- Gjithsej:	100%

Literatura e detyrueshme për studentin:

- 1.. Gazetaria Investigative (botim i instituti shqiptar të medias)
- 2 Cikël leksionesh dhe ushtrimesh për gazetarinë investigative.
- 3 Gazetaria Investiguese (Hugjo de Burgh)

Literatura plotësuese:

1. Lajmet e fundit mbi gazetarinë- Furio Colombo, ISHM, Tiranë 2008. Mediat e reja.

- Gazetaria e Saktë - Philip Meyer, Botimet Koci, Tiranë 2006 (Organizimi i pyetjeve)
- Diskutime për Etikën. (përmbledhje esesh dhe artikujsh për etikën e gazetarisë së sotme) ISHM, Tiranë 2007.
- Hyrje në Shkencën e Komunikimit dhe të Publicistikës (Friedrich Ebert Stiftung, Tiranë shtator 1997. 4. 4 Prestigji social i gazetarëve, 4.8 etika e bindjeve dhe përgjegjësisë. 4.9 Etika e gazetarisë

